

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Sacrificio Missæ Expedite Celebrando Libri III

Tamburini, Tommaso

Coloniæ Agrippinæ, 1661

Occasione prædictæ clausulæ quærimus, quando lex Ecclesiastica imponit
pœnam an obliget etiam ad culpam? §. 8.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41878

§. VIII.

*Occasione prædicta Clausula, Quæ-
rimus. Quando lex Ecclesiastica im-
ponit pœnam, an obliget et-
iam ad culpam.*

1. **P**Oena, quæ in his legibus so-
let apponi, vel est spiritualis,
vel temporalis: de quibus, qua ra-
tione sint signa obligationis mor-
talis separatim est, claritatis gra-
tia, differendum.

Pœna Spiritualis.

2. **C**ertum est Primo, obligari
fideles ad mortale, quoties
lex Ecclesiastica aliquid præcipit
sub pœna peccati mortalis Huc re-
ducuntur verba his æquivalentia,
ut cum quid iubetur *in virtute San-
ctæ Obedientia, sub obtestatione divini
Iudicii, sub indignatione Apostolorum
Petri, & Pauli, sub pœna maledictionis
Dei,*

Dei, *substrictio Dei iudicio, in virtute iurijurandi vel voti facti, & similia.* Visus enim jam obtinuit, ut hæc verba indicent intentionem Superioris obligandi sub mortali, comprobaturque communis Doctorum *a* sententia.

3. Certum est Secundo, obligari item sub mortali quando lex præcipit sub pœna Excommunicationis majoris latæ sententiæ. Ratio est, quia hæc, utpote omnium gravissima pœna, non incurritur, atque adeo nec imponitur, nisi propter peccatum mortale, nam ideo dicere aliqui solent, quod pœna dictæ Excommunicationis, vel peccatum mortale supponit, vel inducit.

4. Hæc sunt certa Dubium autem est, An pœna lata, vel ferenda Suspensionis, vel Interdicti, vel Irregularitatis, vel pœna majoris Ex-

com-

a Apud Valentiam p. 2. d. 7. q. 5. p. 6. § 3. Verbo tertium signum est.

communicationis ferendæ, sint signa obligationis mortalis. Non meminimus Excommunicationis minoris, quia hæc non esse signum mortalis obligationis, cum soleat pro peccato veniali incurri, omnes communiter concedunt.

5. Et quidem in hoc triplex est sententia. Prima *a* distinguit, atque pœnam Suspensionis, Interdicti, Irregularitatis ipso facto incurrendam esse signum obligationis mortalis: at pœnã Excommunicationis ferendæ, & propter paritatem pœnam Suspensionis Interdicti, Irregularitatis ferendã, non item. Ratio est, quia quando imponuntur ipso facto, sunt gravissima: at quando imponuntur ferendæ, cum requirant ulteriorem admonitionem, ad hoc ut incurrantur, non censentur tam graves, & propte-

a Castrop. 2. 1. tr. 3. de leg. 1. p. 15. à n. 3. alios citans.

propterea nec sufficiens signum obligationis mortalis.

6. Secunda sententia *a* nihil distinguens, docet omnes has pœnas spirituales, sive latas, sive ferendas signa esse per se, ut quod sub illis præcipitur sit præstandum sub reatu culpæ mortalis. Ratio est, quia per se (nisi aliud ex mente legislatoris, vel aliunde colligatur) hæ pœnæ sunt gravissimæ, ut pote spirituales, quare conjiciendum est (inquit) obligare sub mortali.

7. Tertia sententia *b* nihil item

T c

distin-

a Sanchez in dec. lib. 6. c. 4. à nu. 47 citans Suarium. *b* Valet 2. d. 7. q. 5. p. 6. verbo *Quartum signum*, citatque Navarr. *Castrum Caet. Quod susp. Azor p. 1. lib. 5. ca. 6. q. 5. Quad. irregul. Sayr in clavi. lib. 3. cap. num. 2. Consentit in multis Salon 2. 2. tr. 2. q. 77. ar. 1. contr. 8. nu. 8. Quoad excom. ferendam dictas Val. loc. cit. Castrop. loc. cit. colligitur ex citat. Sanchez lib. 2. in decal. c. 31. nu. 4. juncto n. 26.*

distingues, tenet omnes prædictas
 n. 4. pœnas, siue ipso facto latus, si-
 uè ferendas, siue ipsam Excommu-
 nicationem ferendam, non esse si-
 gnum mortalis obligationis. Hæc
 igitur tertia sententia, exceptis ver-
 bis expresse, vel æquivalenter mor-
 talem obligationem notantibus, ut
 vidimus nu. 2. & excepta pœna Ex-
 communicationis latæ sententiæ ut
 nu. 3. diximus, & excepta legitima
 acceptatione praxique fidelium, de
 qua infra num. 17. numquam cog-
 noscit obligationem mortalem, ex
 eo, quod dictæ, vel similes pœnæ si-
 uè latæ, siue ferendæ legi Ecclesia-
 sticæ adjungantur Ratio ex Valen-
 tia est, quia hæ pœnæ, etiam, ipso
 facto, latæ possunt incurri propter
 peccatum veniale Immo Irregula-
 ritas incurritur interdum absq; ul-
 lo peccato, ergo quando imponun-
 tur, non statim possumus conjicere
 imponi propter mortale. Adde in
 odiosis mitiorē esse interpretatio-
 nem

a Val. loc. cit.

nem faciendam, & in dubio obligationis ab omnibus & fere concedi, standum esse pro libertate, atque adeo obligationem esse accipiendam de veniali. Cum igitur hæ pœnæ possint explicari quod afferant culpam venialem, vel mortalem, dicendum erit, juxta benigniorem interpretationem & pro libertate, solum afferre venialem.

8. Hanc tertiam sententiam libens sequor, præsertim quia Valentia loco citato contra Joannem Medinam, *Quamquam ait has etiam pœnas Suspensionis, Interdicti & Irregularitatis Ioannes Medina in tractatu de Ieiunio non satis, ut patet, considerate dixit esse indicium obligationis sub mortali.*

9. Hæc Valentia. Qui sanè dum ibidè dixit ex pœnis spiritualibus solam Excommunicationem latæ sententiæ esse signum gravis obligationis, videtur consequenter ex-

T t 2 cluisse

a Castrop t. 1. tra. 3. de leg. disp. p. 9.

nu. 1.

clusisse à signo obligationis mortalis omnes similes pœnas v. g. Depositionis, Degradationis, Privationis Ecclesiasticæ sepulturæ, &c. & quidem merito. Ratio est, quia privatio sepulturæ, imponitur etiam pro nulla culpa (id quod immerito negat Castropalaus) (b ut quando in Interdicto locali, etiam illi, qui nõ dederunt Interdicto causam, non possunt gaudere Ecclesiastica sepultura. Pœna verò Depositionis & Degradationis videtur imposita pro foro externo, non vero pro foro interno, id, quod mihi persuadeo, ex duabus conjecturis, Primo, quia hæ pœnæ non nisi secundum allegata, & probata extorquentur. Secundo, quia si Irregularitas, ex modo dictis, non est signum mortale, cum tamen afferat impedimentum ad Ordinũ suspensionem, vel executionẽ, nec erit Depositio, & Degradatio, quæ supra dictum impe-

dimen-

a Castrop. t. 1. tra. 3 de leg. disp. 1 p. 5. nu. 15.

dimentum, nihil aliud addunt, nisi extrinsecas quasdam demonstrationes solitas in Depositione, & Degradatione exhiberi; quæ nihil pertinent ad forum conscientia.

Pœna Temporalis.

10. **S**ed jam quæramus de pœnis temporalibus, ad quas reducimus pœnam inhabilitatis ad officia, vel beneficia, privationis vocis activæ, & passivæ, & si quæ similes sunt aliæ; quamvis enim hæ corporales pœnæ nequaquam sint, certè temporales proprie sunt, non spirituales.

11. Præmitto legem pœnalem in universum duplicem esse, idest pure pœnalem, & mixtã. Prior est illa, in qua sola pœna apparet, & nulla iustitia v. gr. *Qui noctu arma portat subeat, pœnam carceris, Triremium, exilii. Vel si quis arma feret, subibit pœnam carceris, &c.* Posterior est ea, in qua, præter pœnam apparet iustitia,

fio, sive implicite, vel explicitè v. g. fit, *Iubemus, ne quis arma noctu deferat sub pœna Carceris.* Ubi apparet expressa iussio. Vel sic *Ne quis arma ferat sub pœna carceris &c.* Ubi implicite, seu in actu exercito in illo actu imperandi (*Ne ferat*) adest præceptio. Hoc posito, triplex est sententia, sive sermo sit de Ecclesiasticis, sive de legibus civilibus, nam propter paritatem rationis de utraque simul agunt Doctores.

12. Prima sententia docet, omnes leges pœnales sive puras, sive mixtas in materia, & in pœna gravi temporali obligare Transgressores ad mortale, quando de contraria expressa Legislatoris mente non constat Ratio præcipua est, quia de natura legis, & præcepti est inducere obligationem. Ergo non solum ad pœnam, sed etiam ad culpam, gravem.

Adde

a Sotus Tol. Azor. aliique citati à Sanc. lib. 6. in Dec. ca. 4. n. 59.

Adde quod pœna supponit culpam, secus pœna injustè infligetur, nulla, vel non porportionata culpa præcedente; quare si lex ad gravem pœnam obligat, supponitur gravem præcessisse culpam.

13. Secunda sententia distinguit, & aitque legem pœnalem puram non inducere ullius culpæ obligationem, mixtâ vero, inducere. Ratio quoad pœnalem puram, est, quia lex non operatur ultra intentionem Legislatoris. Cum ergo, in pœna pura, clare appareat, Legislatorem ad solam pœnam velle obligare, siquidem solius pœnæ, nulla iustione addita meminit, cōsequenter dicendum erit ad solam culpam obligare voluisse. Ratio præcipua quoad mixtâ, est, quia, in hac, duo inveniuntur. Pœna, & Præceptum, cum igitur præceptum adsit, & ap-

Tr 4 positio

a Sanc. ibi. nu. 1. Castrop. parum asserens t. 1 tr. 3. de leg. d. 1. pa. 19. num. 8. ut etiam Vasq. par. 2. disp. 159. c. 2. & 3.

positio pœnæ non diminuat vim præcepti, sed potius augeat, remanebit præceptum in suo vigore, atque adeo ad culpam, juxta materiæ gravitatem, obligabit.

14 Tertia sententia, & quam libens amplector, asserit universaliter nullam legem pœnalem, sive puram, sive mixtam in quacumque pœna temporali quantumvis gravi obligare in conscientia ad culpam, sed solum ad sustinendam pœnam. Ratio potissima allata à Valentia est, quia quoad legislatores sæculares, cum ipsi rarissime, ne dicam numquam, soleant obligare in conscientia, certè si se expresse nõ explicant, sed solum pœnam, licet addito etiam imperio, expriment, ru-

dica-

a Val p 2 d. 7. q. 5. p. 6. §. 3. v. Alterum signum Villalab. in summ. t. 1. tr. 2. dub. 22. n. 6. citans Navarr. aliosque apud Dian. 1 p. tr. de legib. res. 20. probabilemque fatentur Azor p. 1. lib. 5. c. 6. q. 5. Fill. 20. 2. tr. 21. c. 11. nu. 418. & 110. aliq.

dicabimus illos, more suo, in conscientia non obligare, & vere nihil aliud intendisse, nisi id, quod exprimunt, nempe pœnam. Quoad Ecclesiasticos verò, cum illi è contra soleant se explicare, quando in conscientia obligare volunt, apponendo, vel pœnam Excommunicationis latæ, vel verba clarè significantia obligationem ad mortale, colligimus prudenter, quando non sic se explicant sed solum explicant pœnam, quod ad illam solum obligare, & non ad culpam, velint.

15. Adde quod odia sunt restringenda, & quod juvat tot leges humanas diminuere, ne tanta præceptorũ multitudine sub mortali obligantium, Hebræis pejores, ut ex S. Augustino loquitur S. Thomas efficiamur: *In quibus quidem* (verba sunt S. Thomæ a) *legibus humanis etiam Augustinus b ait esse moderatio-*
nem

a S. Tho p. 2. q. 107. art. 4. in cor.

b S. Aug. Epist. 119. cap. 19. in c. dit.
 ven. 1570.

nem attendendam, ne conversatio fidelium onerosa reddatur, & paulo post reprehendit eos. Qui Religionem nostram servilibus premunt oneribus, adeo ut tolerabilior sit conditio Iudæorum, qui legalibus sarcinis non humanis presumptionibus subjiciuntur.

16. Ad rationem primæ sententiæ allatam numer 12. Responderetur de natura legis esse, inducere obligationē, sed eam, quam, ex verbis legis, & ex circumstantiis prudenter conijcimus, nimirum, sive ad culpam, sive, interdum, ad solam pœnam.

Ad id, quod additur. Respondeo omnem pœnam supponere culpam materiale, seu juridicam, hoc est transgressionē legis, non vero semper supponere culpam theologicā seu in conscientia: Et sanè cōmunis est a doctrina, posse legem obligare solum ad pœnam, nulla ratione
intentione

a Sanchez in Dec. li. 6. c. 4. num. 13.
Castr. 2. 1. tr. 1. de leg. disp. 1. p. 14. num. 51.
§. Ad quartum.

intendendo obligare ad veram culpam, exemplumque solet afferri de Regulis Fratrum Prædicatorum obligantibus ad pœnam, non vero ad culpam.

17. Ad rationem secundæ sententiæ allatam nu. 13. quatenus est contra nos, Respondetur negando appositionem pœnæ nõ diminuerè vim præcepti: nam quando fertur præceptum cum appositione pœnæ, ipsa vis præcepti restringitur ad solam pœnam, quando vero fit præceptum absolutè, cum non fit unde restringatur, obligat ad totum, ad quod se extendit vis præcepti, adeoque in materia gravi, graviter, atque ita esse ex communi consuetudine, usuque fidelium testantur Doctores Unde nec negamus, quod etiam quando additur pœna, si lex sub illa pœna à communi existimatione, Fideliumque usu acceptetur

ut

a Val. loc. mox citando p. 6. §. 3. Verbo Sextum præceptum Cast. t. 1. tr. 3. de leg. d. 1. p. 9. n. 3.

ut obligans sub mortali, idque certo constet *a* (nam in dubio pro libertate) sub mortali obligabit *b* cujus rei ratio est, tum quia optima legum interpret *c* est consuetudo: tum quia ipsa consuetudo legitima vim *d* habet legis, tum, quia Legislatores expresse, vel tacite volunt ita communitatem obligare, sicuti ipsa communitas pro majori saltem sui parte, liberè (non autem per ignorantiam, vel coacte) vult ad aliquid obligari. *a* Atque id videre est in jejniis ecclesiasticis, in abstinentia à carnibus certis diebus, in auditione Missæ, diebus festis, in annua confessione, & communione Paschali, & similia, quorum gravis obligatio, etiã si colligi ex alio ca-

pite
a Suar. de Sacr. disp. 8 sec. 1. §. Hæc res. Hurtad. de Euch. d. 2. dif. 3. *b* Val. p. 2. d. 7. q. 5. p. 6. §. Quintum signum
c L. si de interpret. ff. de legib. ca. Cum dilectus de consuetud. d. L. Diurna ff. de legib. S. Thom. p. 2. q. 97. 3. Val. loc. cit. §. 5. signum.

pute non posset, certè ex communi
existimatione, & consuetudine re-
cepta; esset colligenda. Responsio-
nes ad alias minus principales ra-
tiones adversariorum facile inve-
nies apud citatos:

*Ex dictis deducitur, An peccet morta-
liter Sacerdos acceptans sine li-
centia onus Missæ perpe-
tuum.*

18. **I**D nunc facile est decernere,
Recole autem id à Sacra Con-
gregatione prohiberi sub pœna ipso
facto Inderdicti, Inhabilitatis ad
officia, & Privationis vocis acti-
væ, & passivæ. Jam qui tenent
pœnas ejusmodi positas in legibus
esse signum mortalis obligationis,
consequenter tenent, ejusmodi
Sacerdotem peccare moraliter.
Qui vero illud negant, negant
& hoc, esto prædictis pœnis sub-
jaceat, & tutum ex rationibus,
& auctoribus pro utraque sen-
tentia

U U

tentia

tentia allatis, nequaquam videtur
negandum.

§. IX.

*Super illud §. primum. 3. Eleemosi-
nas vero Manuales.*

*Vbi precipitur, ne Sacerdotes eleemo-
sinas pro Missis recipiant, nisi
pro antea promissis satis-
fecerint.*

1. SACERDOS obligavit se ad cele-
brandos tot Missas, stipendio
iusto recepto, quibus nondum ce-
bratis, eidem sponte offertur alia e-
leemofina pro aliis Missis, potest
ne recipere, seque obligare ad Mis-
sas eo prætextu, quod vel has, vel
illas, quando commodò poterit,
satisfaciet?

Decernit Sacra Congregatio nu.
13 non posse, nisi quando infra mo-
dicum tempus poterit satisfacere
ut eadem Sacra Congregatio expli-
cat nu. 40.

2. Et